

106
HIZTEGI BATUA

ubarroi - yuppie

U

u "u" letraren izena
uagadugutar (herritarra)
ubarroi *Phalacrocorax sp.*
ubazter *g.er.* 'ur-bazterra'
ubel
ubeldu 1, ubel(du), ubeltzen. *da/du* ad.
ubeldu 2 *iz.:* *ubeldu edo odolez betea.*
ubeldura
ubeltasun
ubelune
ubeluri *Ipar.* 'ubeldua'
ubeluritu, ubeluri(tu), ubeluritzen. *Ipar. da/du* ad. 'ubeldu'
ubera 1 'itsasontziak uzten duen arrastoa'
ubera 2 'itsasbehera'
ubide
uda
udaberri
udagoien *Bizk.* 'udazkena'
udal
udalbatza
udalbatzar
udalde
udaldi
udalehen *Bizk.* 'udaberria'
udaleku
udallerri
udaletxe
udaltzain
udaltzaingo
udara *Gip.* 'uda'
udare
udare(-)arbola 'udareondoa'
udareondo *Pyrus communis*
udaretze *Ipar. g.er.* 'udareondoa, madariondoa'
udate 'udaldia'
udatiar
udazken
uf interj. 'nekearen-eta adierazlea'
ufa 1 interj. 'pozaren adierazlea'
ufa 2 1 *iz.* 'ufakoa'. 2 *izond.* '(fruituez mintzatuz) hutsa'
ufada *g.er.* 'ufakoa'

ufaka adlag.
ufako *Ipar*.
ufatu, ufa(tu), ufatzen. *du* ad.
 ugadera* e. **igaraba**
ugararazi, ugararaz, ugararazten. *du* ad.
ugalde 1 *Naf*. 'ibaia'
 ugalde 2* e. **uholde**
ugaldu, ugal, ugaltzen. *da/du* ad. 'ugaritu'
ugalketa
ugalkor
ugalkortasun
ugaltze: *ugaltze-aparatua*.
ugandar (herritarra)
ugaraxo *Bizk*. 'igela'
ugari izond.: *uzta ugaria*; adlag.: *lana ugari dagoen toki*.
ugariagotu, ugariago(tu), ugariagotzen. *du* ad.
ugariarazi, ugariaraz, ugariarazten. *du* ad.
ugaritasun
ugaritera (hizkuntza)
ugaritu, ugari(tu), ugaritzen. *da/du* ad.
ugaritze
 ugarite* e. **uharte**
ugatz
ugazaba
ugazabandre *Bizk*.
ugazama 'amaordea'
ugaztun
uger *Bizk*. 1 'herdoila': *ugerrak h.s.tu dizkio horri bere ondasunak*. 2 'zolda'. 3* e. **igeri**
ugerdo *Bizk*. izond. 'zikina'
ugertsu *Bizk*.
ugertu, uger(tu), ugertzen. *Bizk. da/du* ad. 1 'herdoildu'. 2 'zikindu'
uhaga *Sin*. **ponpa**
 uhain* e. **uhin**
uhaitz *Zub*. 'ibaia'
uhal
 uhalde* e. **uholde**
uhanditu, uhandi, uhanditzen. *da/du* ad. *g.er*. 1 'harrotu'. 2 'urez hanpatu'
uhandre (*Euproctus*, *Triturus* eta *Amphiuma* espezieetako urlehortar batzuen izena)
uhar *Ipar*. 1 'uholdea'. 2 'euri-erauntsia'
uharka 1 adlag. 'erauntsika'
uharka 2 iz. 'urtegia'
uharroila *Zub*. 'erretena, ubidea'
uharte
uhartedi
uhartetar
uher *batez ere Ipar*. 'arrea'
 uherka* e. **uharka**
uhertasun
uhertu, uher(tu), uhertzen. *da/du* ad.
uhertze
uhin: *itsasoko uhinak; hots-uhinak*.
uholde
uhuri *Ipar*. 'hontzek eta egiten duten oihu luzea'
uhurika
ui *Bizk*. 'biketa'
 ujolde* e. **uholde**
ukabil

ukabildu, ukabil(du), ukabiltzen. *du* ad. 'eskua itxi'
ukabilka
ukabilkada
ukabilkari
ukabilkatu, ukabilka(tu), ukabilkatzen. *du* ad. 'ukabilez jo'
ukabilketa
ukabilko 'ukabil-kolpea'
ukaezin 'ezin ukatuzkoa'
ukaitza *Ipar.* 'jabetza, ondasuna'
ukakor
ukaldi 'kolpea'
ukaldika
ukaldikari
ukaldikatu, ukaldika(tu), ukaldikatzen. *du/du* ad.
ukalondo batez ere Gip. 'ukondoa'
ukamen
ukan, ukaiten. *Ipar. du* ad. 'izan'
ukandun *Ipar. g.er.*
ukapen
ukarai *Ipar.* 'eskumuturra'
ukarazi, ukaraz, ukarazten. *dio* ad.
ukatu, uka, ukatzen. *du* ad.
ukatzaile
ukatze
ukazio
ukendu
uki iz. 'ukitzea'
ukiarazi, ukiaraz, ukiarazten. *dio* ad.
ukiera
ukiezin
ukiezintasun
ukigabe
ukigai
ukigarri
ukigune
ukimen
ukipen
ukitu, uki, ukitzen. *du* ad.
ukitzaile
ukitze
uko
 uko egin
ukondo
ukrainar (herritarra)
ukrainera (hizkuntza)
ukuilu
ukurtu, ukur, ukurtzen. *Ipar. eta Naf. du/du* ad. 'makurtu'
ulanbatortar (herritarra)
ulergaitz
ulergaitzasun
ulergarri
ulergarritasun
ulermen
ulertarazi, ulertaraz, ulertarazten. *dio* ad.
ulerterraz
ulertezin
ulertezintasun

ulertu, uler, ulertzen. *du* ad.
ulertzaile
ulitxa *Lap.* eta *Naf.* ‘eltxoa’
ulstertar (herritarra)
ultimatum
ultrahots
ultramore
ultrasoinu
ulu *Bizk.*
uluka
umarazi, umaraz, umarazten. *du* ad.
umatu, uma,umatzen. 1 *Ipar. du* ad. ‘jipoitu’. 2 *da* ad. ‘umea(k) egin’: *behia umatu da*.
ume
umealdi *g.er.* ‘sabelaldia’
umedun
umegile ‘ume asko egiten dituena’
umegorri *batez ere Bizk. Pei.*
umekeria
umeki iz.
umekondo *Bizk.*
umel *Bizk.* izond. 1 ‘(fruitu) heldu-heldua’. 2 ‘hezea’
umeldu, umel(du), umeltzen. *Bizk. da/du* ad.
umemoko
umerri
umetasun
umeteria *Bizk.* ‘ume-taldea’
umetoki
umetu 1, ume(tu), umetzen. *da/du* ad. ‘ume bilakatu’
 umetu 2* e. **umatu 2**
umetxo
umezain
umezaro ‘haurtzaroa’
umezurtz
umezurztegi
umidura ‘hezetasuna’
umil
umildade *Heg. Herr.* ‘umiltasuna, apaltasuna’
umildu, umil(du), umiltzen. *da/du* ad.
umiliagarri *Ipar.*
umiliatu, umilia, umiliatzen. *Ipar. da/du* ad. ‘umildu, apaldu’
umilki
umiltasun
umo
umoki *g.er.*
umontzi
umore
umoretsu
umorista
umotasun
umotegi
umotu, umo(tu), umotzen. *da/du* ad.
unada *Bizk.* ‘denboraldia, bolada’
unadura *Ipar.* ‘nekea, akitzea’
unagarri *Ipar.*
unai ‘behizaina’
unaldi *Ipar.* ‘nekaldia’
unama ‘soka sendoa’

unarazi, unaraz, unarazten. *du ad.*

unatu, una, unatzen. *Ipar. da/du ad.* 'nekatu'

une

unean-unean

unean uneko

unhatu* e. **unatu**

unibertsal

unibertsitario

unibertsitate

unibertso

unide *Ipar.* 'inudea'

uniforme

unitarismo

unitate

untxi *Oryctolagus cuniculus*

untzi* e. **ontzi**

upa *Bizk.* 'upela'

upagin *Bizk.* 'upelgilea'

upategi

upel

upeleratu, upelera(tu), upeleratzen. *du ad.*

upelgile

upelgintza

upeltegi

ur

ur(-)ahi 'paperak-eta itsastekoa'

ur-bazter

ur(-)emari

ur-etorri iz.

ur handi: *ur handitako arrantza; ur handitako arraina* ('eskarmentu handiko pertsona')

ur(-)hegazkin

ur-jauzi

ur-laster

uraga* e. **uhaga**

urakan

uraldi 'uholdea'

uralita *Heg.*

uranditu* e. **uhanditu**

uranio

urardo

urardotu, urardo(tu), urardotzen. *du ad.*: *hizkuntza bera urardotua zegoen.*

urartuera (hizkuntza)

uraska 'urez beteriko aska'

uraza *Lactuca sativa*

urbanizatu, urbaniza, urbanizatzen. *du ad.*

urbatu iz. 'baba, handitu urtsua'

urberritu, urberri, urberritzen. *du ad.* 'ura aldatu': *garbitu den arropa urberritu.*

urburu *Ipar.* 'iturburua'

urdai

urdaiazpiko

urdail

urdaileratu, urdailera(tu), urdaileratzen. *du ad.*

urdain *Zah. g.er.* 'urdezaina'

urdaitegi

urdaki *Zub.* 'urdaia'

urdalde

urdama *g.er.* 'txerri ama'

urbandegi *g.er.*
urdanga 1 'zerri emea'. 2 'emagaldua'
urde 1 iz. 2 izond.
urdekeria
urdeki iz.
urdetu, urde(tu), urdetzen. *da/du ad. g.er.* 'zikindu'
urdezain *Ipar.*
urdin
urdinbelar *Isatis tinctoria*
urdinu, urdin(du), urdintzen. *da/du ad.*
urdinkara
urdintasun
urdinxka
urdu (hizkuntza)
urdun 'urtsua'
urduri
urdurialdi
urdurikeria
urduritasun
urduritu, urduri(tu), urduritzen. *da/du ad.*
 uregazkin* e. **ur-hegazkin**
ureztabide
ureztatu, urezta, ureztatzen. *du ad.*
ureztatze
urgatz, urgatz, urgazten. *Ipar. du ad. Zah. / Heg. dio ad.* 'lagundu'
urgazle: *euskaltzain urgazlea.*
urgazpen *g.er.*
urgente
urgentzia
urguileria *Ipar. Zah.* 'harrokeria'
urguilu *Ipar.*
urguilutsu *Ipar.*
urgun *Naf.* 'herrena'
urgunka *Naf.*
 uri 1* e. **euri**
 uri 2* e. **hiri**
urin batez ere *Ipar. eta Naf.* 1 'gantza, koipea'. 2 'zukua'
urindatu, urinda, urindatzen. *Batez ere Ipar. eta Naf. du ad.* 'gantzutu, koipetu'
urineko *Ipar. eta Naf. iz.* 'haragiki urinetan egosi-landua'
urineztatu, urinezta, urineztatzen. *Batez ere Ipar. eta Naf. du ad.* 'koipeztatu'
urintsu *batez ere Ipar. eta Naf.* 'koipetsua'
 urjauzi* e. **ur-jauzi**
urka
urka-bilur 'korapiloa, tiratuz begia estutzen zaiona'
urkabe
urkamendi
urkarazi, urkaraz, urkarazten. *du ad.*
urkatu, urka(tu), urkatzen. *du ad.*
urkatzaile
urkatze
urketa 1 *Ipar.* adlag. 'ur bila'
urketa 2 *Ipar. iz.* 'ur-piloa'
urki *Betula sp.*
urkidi
urkila
urkitz *Jasminum officinale*
 urko* e. **hurko**

urkor
urkuldu, urkul, urkultzen. *Bizk. du ad.* 'aletu, aleak kendu'
urlehortar *Sin. anfibio*
urlia
urmael
urmargo *Sin. akuarela*
urmariatu, urmaria, urmariatzen. *Ipar. da/du ad. g.g.er.* 'suntsitu'
uro *Bos taurus primigenius*
uroilanda *Porzana sp.*
uroilo *Gallinula sp.*
uros *Ipar.* 'zoriontsua'
uroski *Ipar.*
urostasun *Ipar.*
urpekari
urpeko *iz.* 'itsaspekoa'
urperatu, urpera, urperatzen. *da/du ad.*
urpetu, urpe(tu), urpetzen. *du ad.* 'urak estali, azpian hartu'
urra *Bizk. interj.* 'purra'
urraburu *Sparus aurata*
urradura
urragarri
urrako *Ipar. iz.* 'urratua, urradura'
urrakor
urrarazi, urraraz, urrarazten. *du ad.*
urraska *adlag.* 'urratsak eginez'
urrats
urratu 1, urra, urratzen. *du ad.*
urratu 2 *iz.:* *landareari urratu bat egin.*
urratzaile
urratze
urraza* e. **uraza**
urre
urrearrain *Carassius auratus*
urrebotoi *Ranunculus sp.*
urregile
urregin *Bizk.* 'urregilea'
urregintza
urregorri *batez ere Bizk.* 'urrea'
urrelili *Chrysanthemum sp. Sin. krisantemo*
urrendu, urrent, urrentzen. *Zub.* 'bukatu, amaitu'
urreria
urretxindor *Luscinia megarhynchos*
urretxori *Oriolus oriolus*
urrezko
urreetatu, urrezta, urreetatzen. *du ad.*
urreetatzaile
urrezuri *batez ere Bizk.* 'zilarra'
urri 1 *izond.*
urri 2 *iz.* 'urtearen hamargarren hila'
urribelar 'bibelarra, bigarren epaiko belarra'
urrieta *Zub. iz.* 'urria'
urrikalarazi, urrikalaraz, urrikalarazten. *Ipar. du ad.*
urrikaldu, urrikal, urrikaltzen. *Batez ere Ipar. da/zaio ad.* 'errukitu': *Jauna, urrikal zakizkit; nagusia urrikaldu zen mirabe hartaz.*
urrikalgarri *Ipar.*
urrikalkizun *Zah. pred. eta izond.* 'urrikalgarria, errukarria'
urrikalkor *Ipar.*

urrikalmen 'errukia'
urrikalmendu *Ipar.* 'errukia'
urrikalmendutsu *Ipar.* 'errukiorra'
urrikaltsu *Goi.:* *Jainko urrikaltsua.*
urrikaltze
urrikari *Ipar. iz.* 'errukia'
urrikarri izond. 'errukarria'
urriki 1 'damua'. 2 'errukia'
urrikitu, **urriki**(tu), **urrikitzen**. *da ad.* 1 *Ipar.* eta *Naf.* 'damutu'. 2 *Heg. g.er.* 'errukitu'
urrikitze
urri h. **urri** 2.
urriilo 'mandragora'
urriin 1 1 'usain ona'. 2 'usaina'
urriin 2* e. **urrun**
urriindatu, **urriinda**, **urriindatzen**. *Batez ere Ipar. du ad.* 'lurrindu, usain gozosa hedatu'
urriindatze
urriindu, **urriin**(du), **urrintzen**. *da/du ad.* 'kirastu, usain txarra hedatu'
urrineztatu, **urrinezta**, **urrineztatzen**. *du ad.* 'urrinez igurtzi'
urrineztatze
urringai
urrintsu 'usain ona hedatzen duena'
urririk *Ipar.* 'doan'
urrisoro *Ipar.* 'urribelarra, bibelarra'
urritasun
urritu, **urri**(tu), **urritzen**. *da/du ad.*
urritx *Russula cyanoxantha*
urritz* e. **hurritz**
urrixa izond. '(abere) emea'
urruma
urrumaka
urrumatu, **urruma**(tu), **urrumatzen**. *du ad.*
urrun 1 adlag.: *herritik urrun bizi da.* 2 izond.: *Ekialde Urruna.*
urrunarazi, **urrunaraz**, **urrunarazten**. *du ad.*
urrundanik *Ipar.* 'urrundik'
urrundu, **urrun**(du), **urrunitzen**. *da/du ad.*
urrunkari *Ipar. g.er.* 'urrun heltzen dena, helmen handikoa': *arma urrunkaria.*
urrunkor
urruntasun
urruntxo
urrunxko
urrut 1 adlag. 2 izond.: *bazter urrutietatik zetozela.*
urrutian
urrutira
urrut-min
urrutiratu, **urrutira**(tu), **urrutiratzen**. *da/du ad.*
urrutitasun
urrutitxo
urrutixko
urrutizkin *g.g.er.* 'telefonoa'
urruxa* e. **urrixa**
urtabe (*urtabe ona*, *urtabe txarra* esapideetan erabiltzen da, 'uzta oneko urtea', 'uzta txarreko urtea' adieretan)
urtaldi *Ipar.* 'urtabea'
urtar
urtarazi, **urtaraz**, **urtarazten**. *Ipar. du ad.*
urtaro
urtarril

Urtats *Ipar.* 'Urteberri eguna'

urtatu 1, urta, urtatzen. *Ipar. du* ad. 'busti, ureztatu'

urtatu 2 izond. *g.er.* 'urte askokoa'

urte

Urteberri

urtebete: *urtebete pasatu zuen Ameriketan*; **urtebete bat egon zen gaixorik e. urtebete egon zen gaixorik.*

urtebetetze

urtebi iz. 'sagar-mota'

urteburu

urtegi

urtekal *Zub.* adlag. 'urtero'

urtekari

urtemuga

urtero

urteroko

urtetsu

urtetxo: *bere urtetxoak ditu aitona horrek.*

urteurren

Urtezahar

urtsu

urtu, ur(tu), urtzen. *du/du* ad.

urtukor* e. **urkor**

urtume 'urteko umea'; 'urteko adarra'

urtxakur 1 'arrantzaleei txalupako lanetan laguntzen dien txakurra'. 2 'igaraba'

urtxintxa *Sciurus sp.*

urtxori *g.er.* 'buztanikara'

urtxaile

urtze

urtzi* e. **ortzi**

urtzintz *Ipar.* 'usina, doministikua'

uruguaitar (herritarra)

urxapal *Zub.* 'usapala'

urzale

urzo *Ipar. h. uso*

usadio

usagari *Nigella sativa*

usaia *Ipar. eta Naf.*

usaian

usaiaiko

usaimen

usain

usain egin

usain(-)belar

usaindu, usain(du), usaintzen. 1 *da* ad. 'usain txarreko bihurtu'. 2 *du* ad. 'usnatu, usain egin'

usaindun

usaingabe

usaingarri

usainka

usaintsu

usakume

usantza

usapal *Streptopelia turtur*

usategi

usatortola *Heg. g.er.* 'usapala'

usatu, usa, usatzen. 1 *du* ad. 'erabili'. 2 *da* ad. *Zah.* 'ohitu'

usin ‘doministikua, urtzintza’

usin egin
usin eragin

usna *Ipar.*

usnarazi, usnaraz, usnarazten. *du* ad.

usnatu, usna(tu), usnatzen. *du* ad.

usnatze

uso *Columba sp.*

uso-tortoil *Ipar.* ‘usapala’

usoki

uspel 1 *Ipar.* ‘ubela’

uspel 2 *Ipar.* ‘ospela, laiotza’

uspeldu, uspel(du), uspeltzen. *Ipar. du* ad. ‘ubeldu’

uspeldura

uspelgune

uste

uste izan

uste on

ustez

ustebide *g.er.*

ustekabe

ustekabean

ustekabeko

ustekaberik

ustekabez

ustekeria *Ipar.*

ustekizun *g.er.*

usteko izond.: *hutsak eta huts ustekoak.*

ustel 1 izond.

ustel 2 iz. ‘musean-eta, partida batean irabazi den saioaren adierazlea’

ustelarazi, ustelaraz, ustelarazten. *du* ad.

usteldu, ustel(du), usteltzen. *da/du* ad.

usteldura *Ipar.*

ustelezin

ustelgaitz

ustelkeria

ustelkor

ustelkortasun

usteltasun

usteltze

ustezko izlag.: *ustezko laguna.*

ustiaten

ustiatu, ustia, ustiatzen. *du* ad.

ustiatze

usu 1 1 adlag. ‘maiz, sarri’. 2 izond.: *gertaera usuak; ile usua* ‘ile ugaria’

usuenik

usu 2 *Ipar.* ‘zornea’

usuki *Ipar. g.er.* ‘usu, maiz’

usutasun

usutu, usu(tu), usutzen. *Ipar. da/du* ad.

ut *Bizk.* ‘utikan’: *ut hortik!*; *ut, ut, ut.*

utikan

utopia

utopiko

utzarazi, utzaraz, utzarazten. *dio* ad.

utzi, utz, uzten. *du* ad.

utzietsi, utziets, utziesten. *Ipar. du* ad. ‘bertan behera utzi’

utziezin

uve “v” letraren izena
uve bikoitz “w” letraren izena
ux *Bizk.* interj. ‘etxeke abereak uxatzeko hitza’
uxadan *Ipar. g.er.* ‘izaina’
uxaldu, uxal, uxaltzen. *da/du* ad. ‘zimeldu’
uxara *Ipar.* ‘beherakoa’
uxaratu, uxara(tu), uxaratzen. *Ipar. du* ad. ‘beherakoa izan’
uxarka
uxarrean
uxatu, uxa, uxatzen. *du* ad.
uxatzaile
uxo *Adkor.* ‘usoa’
uxter *Ipar.* 1 ‘samurra, beratza’. 2 ‘erraza’
uxtertu, uxter(tu), uxtertzen. *Ipar. da/du* ad. ‘samurtu, beratu’
uzbekera (hizkuntza)
uzbekistandar (herritarra)
uzbeko (herritarra)
uzi *Bizk. g.g.er.* ‘grina, irrika’
uzkailarazi, uzkailaraz, uzkailarazten. *Ipar. du* ad.
uzkaili, uzkail, uzkailtzen. *du* ad. ‘irauli’
uzkaldu, uzkal, uzkaltzen. *du* ad. *g.er.* ‘lotu, estekatu’
uzker *Bizk.* eta *Ipar.* ‘puzkerra’
uzki
uzkin ‘hondarra’
uzkinaxo *Ipar. Garrulus glandarius. Sin. eskinoso*
uzkur
uzkur egin
uzkurka
uzkurkeria
uzkurki
uzkurkor
uzkurraldi
uzkurtasun
uzkurtu, uzkur(tu), uzkurtzen. *da/du* ad.
uzkurtze
uzta
uztai
uztail
uztapiku ‘*Ficus carica*-ren fruitua’
uztar *Ipar.* ‘ostikoa’
uztar-behi
uztar-idi
uztardura
uztargi ‘ostadarra’
uztargile
uztargintza
uztarka *Ipar.* ‘ostikoka’
uztarkide
uztaro
uztarpe
uztarperatu, uztarpera(tu), uztarperatzen. *du* ad.
uztarpetu, uztarpe(tu), uztarpetzen. *du* ad.
uztarrarazi, uztarraraz, uztarrarazten. *dio* ad.
uztarri
uztarri motz
uztartu, uztar(tu), uztartzen. *du* ad.
uztatu, uzta(tu), uztatzen. *Ipar. g.er. du* ad. ‘uzta bildu’
uzte

V

vaduztar (herritarra)
valletar (herritarra)
vanuatuar (herritarra)
varsoviar (herritarra)
vatikanoar (herritarra)
vedette
vediko (hizkuntza)
vendera (hizkuntza)
venezuelar (herritarra)
versus
victoriar (herritarra)
viennar (herritarra)
vientiandar (herritarra)
vietnamdar (herritarra)
vietnamera (hizkuntza)
vilatar (herritarra)
vilniustar (herritarra)
vodka
volapük (hizkuntza)
volt
voltmetro
voyeur

* * *

W

walkie-talkie
walkman
washingtondar (herritarra)
waterpolo
watt
wattmetro
wellingtondar (herritarra)
western
whiski
whiskitegi
windhoektar (herritarra)
windsurf
wolfram
wolofera (hizkuntza)

* * *

X

xabal *Adkor.* 'zabala'
xabalina
xaboi
xabor 1 iz. *Ipar. Adkor.* 'zaborra'. 2 izond. *Zub.* 'hauskorra'
xafila
xaflatu, **xafila(tu)**, **xaflatzen**. *du* ad.
xagu* e. **sagu**
xaguxar* e. **saguzar**
xah (Pertiakoa)
xahako *Ipar.* 'zahatoa'
xahal* e. **txahal**

xahar *Adkor.*

xahu *Ipar.* izond. 'garbia'

xahu naiz, xahu gara 'galdua naiz; galduak gara'

xahuarazi, xahuaraz, xahuarazten. *dio* ad.

xahubide

xahugarri

xahuki

xahupen

xahutasun

xahutu, xahu(tu), xahutzen. *du* ad. 1 *Ipar.* eta *Naf.* 'garbitu'. 2 'eralgi, gastatu'. 3 *Ipar.* 'suntsitu, hondatu'

xahutzaille

xahutze

xai *Ipar. g.er.* 'sotoa, upategia'

xainda* e. **txanda**

xake

xake-joko

xake-mate

xakel *Gip.* 'igela'

xakelari

xakur *Lap.* eta *Naf. Adkor.*

xalant 1 *Ipar.* 'txanela'

xalant 2 'galaia'

xalantzain

xalantzaingo

xalo

xaloki

xalotasun

xalupa* e. **txalupa**

xamar 1 *Ipar.* eta *Naf.* 'jantzia'

xamar 2 *Adkor.* 'samarra'

xamardun *Ipar.* 'xamarra janzten duena; baserritarra'

xamur *Adkor.* 'samurra'

xanda* e. **txanda**

xanfarin *Ipar.* 'buru-arina'

xango 1 *Ipar.* 'txanka (karta)'

xango 2 *Ipar. Adkor.* 'zangoa'

xangrin *Ipar.* 'atsekabea'

xano* e. **txano**

xanpain

xanpu

xantaia

xantre *Ipar.* 'eliz kantaria'

xapel* e. **txapel**

xar* e. **txar**

xara* e. **txara**

xaramela *Ipar.*

xaramelatu, xaramela(tu), xaramelatzen. *Ipar. du* ad.

xaratila* e. **txaratila**

xarbo *Ipar. Adkor.* 'zarboa'

xarbot *Ipar.* 'ezkaia'

xardina *Ipar.* eta *Naf. Adkor.* 'sardina'

xare 'pilota-jokoa'

xaribari

xarlango *Ipar.* 'erbi-txakurra'

xarma *Ipar.*

xarmagarri *Ipar.*

- xarmant** *Ipar.*
xarmatu, xarma(tu), xarmatzen. *Ipar. du ad.*
xarmatzaile *Ipar.*
xarpa *Ipar.* 'ehuneko zerrenda zabala': *hautetsien xarpa.*
xarrantxa* e. **txarrantxa**
xartatu* e. **txertatu**
xartel* e. **txartel**
xarto* e. **txerto**
xatar 'oihala'
xaxari *Ipar.*
xaxatu, xaxa, xaxatzen. *Heg. du ad.*
xedapen
xedarratu, xedarra, xedarratzen. *Ipar. du ad.* 'inausi, murriztu'
xedarri* e. **zedarri**
xedatu, xeda, xedatzen. *du ad.*
xede
xedera *Ipar.* edo *Jas.* 'lakioa, artea'
xehakarazi, xehakaraz, xehakarazten. *du ad.*
xehakatu, xehaka, xehakatzen. *du ad.*
xeharazi, xeharaz, xeharazten. *du ad.*
xehatu, xeha, xehatzen. *du ad.*
xehatzaile
xehatze
xeh I izond. 1 'gorabehera txikikoa': *harri xeheak.* 2 'zehatza': *azalpen aberatsa eta xehea.* 3 letra *xeha* (= minuskula). II iz. 'diru xehea' (mugaturik erabilia: *xehea bihurtu; emak xehea*)
xeheka *Zub.* 'kopuru txikitan (erosi, saldu)'
xehekeria
xeheki
xehela* e. **xeila**
xeheria *Ipar.* 'gauza xcheen multzoa'
xehero *Ipar. Zah.* 'xeheki'
xehetasun
xehetu* e. **xehatu**
xeila *Ipar.* 'kereta'
xeke 'buruzagi arabiarra'
xelebre *Heg. Herr.*
xelebrekeria *Heg. Herr.*
xenda *Naf.* eta *Zub.*
xendra *Ipar.* 'bidezidorra'
xenofobia
xentimo *Heg. Adkor.*
xerka *Ipar.* 'bila'
xerkatu, xerka(tu), xerkatzen. *du ad.*
xerlo *Ipar. Zah.* 'ile-sorta'
xerra
xerraka
xerrama *Ipar.* eta *Naf. Adkor.*
xerrenda* e. **zerrenda**
xerri *Ipar.* eta *Naf. Adkor.*
xertatu* e. **txertatu**
xerto* e. **txerto**
xextra 'cztabaida, kalapita'
xhosera (hizkuntza)
xiberera h. **zuberera**
xiberotar h. **zuberotar**
xidor *Adkor. g.er.* 'zidorra'
xifritu, xifri, xifritzen. *Ipar. da/du ad.* 'kezkatu, larritu, bere onetik atera'

xigor* e. **txigor**
xiismo
xiita
 xikigarri* e. **txikigarri**
 xikiro* e. **zikiro**
 xilibitu* e. **txilibitu**
 xilina* e. **txilin**
xilintxa *Ipar.* 'txilina'
xilofono
xilografia
 ximaur* e. **simaur**
ximel *Adkor.* 'zimela'
 ximeleta* e. **tximeleta**
ximiko *Ipar. eta Naf. Adkor.* 'zimikoa'
 ximino* e. **tximino**
 ximist* e. **tximista**
 ximitx* e. **zimitz**
ximixta *Lap. eta Naf. Adkor.*
ximur *Adkor.* 'zimurra'
xinaurri *Lap. eta BNaf.* 'inurria'
 xinaurritegi* e. **inurritegi**
xingar *Ipar. eta Naf.* 'urdaiazpikoa'
xingarki
xingola
xingolarrain *Cepola macrophthalmia*
xingle *Adkor.*
xintximari *Ipar.* 'izaina'
 xipa* e. **txipa**
 xipi* e. **txiki**
 xirimiri* e. **zirimiri**
xirimola *Ipar. Adkor.* 'zirimola'
xiringa
xiringatu, xiringa(tu), xiringatzen. *du ad.*
xirio *Ipar.* 'kandela'
 xirla* e. **txirla**
xirmi-xarma *Ipar.* 'aztikeria'
xirribika *Ipar.*
 xirrika* e. **txirrika**
 xiringa* e. **txirringa**
xirripa *batez ere Ipar.: zelaian zehar doan ur-xirripa.*
 xirula* e. **txirula**
 xisma* e. **zisma**
 xispildu* e. **zizpildu**
xistera 'pilota-jokoetako tresna'
 xistu* e. **txistu**
 xit* e. **txit**
 xita* e. **txita**
xitu, xit, xitzen. *Ipar. Zah. du ad.* 'gainditu'
 xixa* e. **zixa**
xixare h. **zizare**
xixpa *Ipar. Adkor.* 'zizpa'
xixta *Adkor.* 'zizta'
 xixtako* e. **ziztako**
 xoi* e. **txoil**
xoko *Ipar. Adkor.* 'zokoa'
 xokolate* e. **txokolate**
 xolarre* e. **txolarre**

xomorro *Heg. Adkor.* 'zomorroa'
 xopa* e. **txopa**
xoragarri *Ipar. Adkor.* 'zoragarria'
xoratu, xora, xoratzen. *Ipar. eta Naf. da/du ad. Adkor.*
 xori* e. **txori**
xoro *Ipar. Adkor.* 'zoroa'
xorrotx *Ipar. eta Naf. Adkor.* 'zorrotza'
xorta *Ipar.* '(likidoekin) apur bat'
xortaka
xotx *Lap. eta BNaf. Adkor.* 'zotza'
xuhur 'zikoitza, zekena'
xukadera 'eskuzapia'
xukagarri
xukapaper
xukarazi, xukaraz, xukarazten. *dio ad.*
xukatu, xuka, xukatzen. *du ad.*
xukatzaile
xuko *Ipar. adlag.* 'lehor, agorturik'
xularme *g.g.er.* 'poroa'
xume
xumetasun
xumetu, xume(tu), xumetzen. *da/du ad.*
xurgagailu
xurgatu, xurga, xurgatzen. *du ad.*
xurgatzaile
xurgatze
 xuri* e. **zuri**
xurrupe *Adkor.* 'zurrupe, hurrupe'
xurrupe, xurrupe(tu), xurrupe(tu), xurrupe(tu). *Adkor. du ad.* 'zurrupe, hurrupe'
xut *Ipar. Adkor.* 'zut'
xuxen *Ipar. eta Naf. Adkor.* 'zuzena'
xuxurla
xuxurlari
xuxurlatu, xuxurla(tu), xuxurlatzen. *du ad.*

* * *

Y

yanki
yarda
yarendar (herritarra)
yemendar (herritarra)
yen
yiddish
yoga
yogi
 yogur* e. **jogurt**
yuppie

(Euskaltzaindiak, Bilbon, 2000ko urtarilaren 28an onartua)